Нр. 16.

Театральна Библіотека.

НА СВ. АНДРЕЯ,

комедія въ двохъ актахъ

написавъ

Исидоръ Трембицкій

КОЛОМЫЯ.
Зъ печатнѣ Михаила Бѣлоуса
1904.

НА СВ. АНДРЕЯ

комедія въ двохъ актахъ.

НАПИСАЛЪ

ИСИДОРЪ ТРЕМБИЦКІЙ.

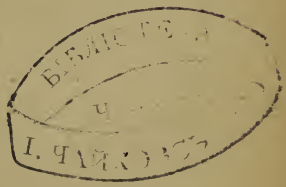

КОЛОМЫЯ.

ЧЕРЕНКАМИ И НАКЛАДОМЪ МИХАИЛА БѢЛОУСА

1904.

UNIVERSITY OF
ILLINOIS LIBRARY
AT URBANA-CHAMPAIGN

ОСОБЫ:

ПАНЪ КОНИЦКІЙ
ПАНѢ КОНИЦКА
АНТОСЯ, ей дочка
Д-ръ ШУВАЛЬСКІЙ
КАСЯ, служанка Коницкихъ
ІОАНЪ, льокай Шувальского
ЛИСТОНОШЬ.

Дѣе ся въ малôмъ мѣстѣ.

891.79
T721
Оп

Актъ I.

Улиця. По обохъ сторонахъ домы. Передъ домомъ Коницкого лѣхтарня, въ которой горитъ свѣтло. На сценѣ вечеръ.

Сцена I.

Антося и Кася.

(При поднесеню завѣсы выбѣгае зъ дому Коницкого котъ, а вслѣдъ за нимъ входятъ Антося и Кася.)

АНТОСЯ. Касю, лови, лови, бо утѣкъ!

КАСЯ. Кто утѣкъ?

АНТОСЯ. Котъ! котъ!...

КАСЯ. Де-жь го шукати?

АНТОСЯ. Шукай, где хочешь, лишь щобысь зловила. Въ моимъ покою вже приготовленѝ для него галочки.

КАСЯ. А то на що?

АНТОСЯ. Адже завтра св. Андрея, а ты мовила вчера, що нынѣ вечеромъ...

КАСЯ. Ага, я забула. Но, то конче намъ треба кота и я го сейчасъ найду. *(Хоче отойти, но почувши голосъ своеи панѣ, задержуесь).*

Сцена 2.

Антося, Кася и Коницка.

КОНИЦКА *(въ дверяхъ)*. Тосю! Тосю!...

АНТОСЯ. Слухаю.

КОНИЦКА. Чи сюды выбѣгъ Ляморъ?

АНТОСЯ. Я не бачила.

КАСЯ. И я тутъ була, но такожъ не бачила, щобы зъ дому выбѣгавъ. Може бо̂чными дверми на подво̂рье?

АНТОСЯ. Щожь онъ сдѣлалъ?

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ! Закралъ ся до твого покою и схаласувалъ всѣ галочки, которй ты прилагодила для Мацька.

АНТОСЯ. Ахъ, мо̂й Боже! я то̂лько заходу мала!...

КАСЯ. И все пропало! Бѣдный Мацько, буде голодный. Але добре ему такъ! для чого утѣкъ и позволивъ тому гидкому брытанови схаласувати свою вечеру?

КОНИЦКА. Котрый ажь облизалъ ся... такъ ему смакувала.

КАСЯ. (*до Антосѣ*). Чи маю ити за Мацькомъ?

АНТОСЯ. Не треба... адже нема вже для него галочокъ.

КАСЯ. А правда. Але не сумуйте, паннунцю, и не фрасуйте такъ дуже. Суть ще иншй способы, щобы довѣдатись...

КОНИЦКА. Чого?

КАСЯ. Но, чи панночка по̂йде сего року за-мужь. О, и я хотѣла бы довѣдатись що-тамъ и о собѣ, а

св. Андрей есть нашимъ отцемъ и дае намъ всякѝ чары чи способы, хотѣла я сказати...

КОНИЦКА. Они самѝ певнѝ. Памятаю якъ днесь, коли то я була еще панною и кидала на св. Андрея черевики. Мôй черевикъ першій за порôгъ вылетѣлъ. И рихтикъ, въ слѣдующѝ мясницѣ освѣдчилъся менѣ мôй першій мужь, Едвардъ. Нехай тамъ съ Богомъ спочивае!... А я тобѣ, Тосю, всегда мовила, кидай черевики, то добрый способъ, але ты мене не слухала и наварила галочокъ для голодного и хапчивого Лямора.

АНТОСЯ. Я въ очаянью, а мамунця смѣютъ ся еще зъ мене и шутятъ.

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ! Адже ты знаешь, якъ то мене болитъ и смутитъ, що тобѣ ся не повело. Знаешь такожь, що уже ôтъ десять лѣтъ горячо желаю, выдати тебе за-мужь. Але ты не гнѣвай ся на Лямора — я маю инный способъ, такожь дуже добрый и певный, я сама о томъ пересвѣдчила ся. Памятаешь, якъ отецъ твôй умеръ, а я тогожь року числила на св. Андрея колы? Знаешь, що девятый кôлъ былъ тонкій а долгій, и вотъ якъ въ самъ разъ, въ слѣдующѝ мясницѣ освѣдчилъ ся менѣ твôй отчимъ, панъ Іоанъ Коницкій. Правда, що тіи колы то добрый способъ?... Мôй Іоанъ то якъ въ самъ разъ той девятый кôлъ — тонкій и высокій.

КАСЯ. (*въ сторону*) Ой, то правда, мôй панъ то истинный кôлъ, и моя панѣ робитъ съ нимъ, що сама хоче, и помѣтуе нимъ якъ коломъ.

АНТОСЯ. Мамунця были щастливѣйшѝ, и св. Андрей правду ей сказалъ.

КОНИЦКА. Спробуй и ты, ôнъ и тобѣ правду скаже.

КАСЯ Коли тутъ близько нема плота.

КОНИЦКА. Найдемъ его где въ сусѣдствѣ. А, правда, мы маемъ днесь быти у паньства Тютюнкевичѣвъ, адже ѳнъ называе ся такожь Андрей, и справляе имянины. Не безъ того, щобы тамъ не было много гостей, а може, и то несомнѣнно, буде такожь Д-ръ Шувальскій, за которымъ такъ вздыхаешь.

АНТОСЯ. Алежь мамунцю...

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ! Щожь въ тѳмъ злого, коли молода дѣвчина вздыхае за молодымъ кавальеромъ, котрый думае женитись! И я колись вздыхала, и вотъ якъ въ самъ разъ не на пусто, бо ажь двохъ дѳстала. Першій Едвардъ, тодай ему Боже царство небесне—былъ дуже добрый человѣкъ. Ѳнъ былъ твоимъ отцемъ, чи знаешь о тѳмъ?... А другій, теперѣшный Іоанъ, то уже не умилъ ся до першого.

КАСЯ. А чому то, прошу панѣ? Менѣ видитъ ся...

КОНИЦКА. И менѣ такожь видитъ ся, що тому уже не такій добрый, бо любитъ *(съ натискомъ спозираючи на Касю)* зыркати за молодыми дѣвчатами. *(Кася ѳтвертае ся)* Но, не ѳтвертай ся, бо коли я говорю, то такъ и есть. Я бы тобѣ радила, щобысь собѣ найшла кого иншого, котрый бы умѣлъ зыркати на тебе.

АНТОСЯ. Мамунцю, такъ зле оно не есть, якъ вы собѣ думаете. Также мѳй отчимъ васъ любитъ, а Кася мае свого Ивася...

КОНИЦКА. И мѳй Ивась и ей Ивась, но не знати, котрый зъ нихъ лѣпшій!.. Одинъ за нею зыркае, на другого она.

КАСЯ. Прошу панѣ, вы мене невинно обвиняете и мою честь оскорбляете. Я готова отправитись ѳтъ васъ, хотьбы для вашого спокою.

КОНИЦКА. Ну, ну — залиши тую гадку — я тôлько такъ жартую, бо знаю, що ты тому невинна. Если былъ бы кто виненъ, то тôлько мôй панъ мужь. А колибы я — не дай Боже — его коли зловила, то...

КАСЯ. Е, на що о тôмъ такъ довго розправляти! отъ лѣпше, я пôйду и прилагоджу що тамъ для панны, бо они такожъ несомнѣнно пôйдутъ на имянины до паньства Тюрюнкевичѣвъ.

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ! А чомужь бы не мала пôйти, коли тамъ будутъ гостѣ, а потôмъ по дорозѣ маемъ рахувати колы.

КАСЯ. Фѣ, колы! може ще кто побачити и добре насмѣяти ся. Я знаю иншî способы.

АНТОСЯ. Якî? говори, Касю!

КАСЯ. Убрати гуску въ панчоху — станути въ колесо а въ середину пустити гуску. Передъ кимъ она першій разъ уклонитъ ся, передъ тымъ такожъ уклонитъ ся кавальеръ-женихъ.

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ! На тое треба долшого часу, а мы мусимъ за годину быти у паньства Тютюнкевичѣвъ.

КАСЯ. Ну, то шнуръ увязати черезъ дорогу, а кавальеръ-женихъ зловитъ ся несомнѣнно.

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ! А коли зловитъ ся якій уличникъ?... я прецѣ не маю дочки для уличникôвъ! Она муситъ мати за мужа якого барона или доктора. Адже знаешь, що наша родина не-абы-яка. Я походжу зъ высокой родины. Графиня Марья то прецѣ наша кревнячка. Покойна княжна Сильфида была крестною матерю графинѣ Маріи, а та держала снова у бароновои Евгеніи малого Казимира до кресту, а мôй першій небощикъ Едвардъ былъ его товаришемъ шлôльнымъ. Ясно отже, що мое сродство дуже близьке съ родиною графинѣ Маріи.

КАСЯ. *(въ ст.)* Де кумъ а де коровай! *(голосно)* О, розумѣе ся, то ясно якъ на долони. Але коли моя рада не сподобалась, то я маю ще одну. На примѣръ: олôвъ выливати.

КОНИЦКА. Гдежь найти оловъ?

КАСЯ. Ну, то упечи пляцокъ зъ муки и соли, зъѣсти и положити ся спати, а кавальеръ-женихъ несомнѣнно приснитъся. Идучи спати написати карточки съ именами и покласти ихъ пôдъ подушку. Раненько збудивши ся вытягнути одну. Прошу лишь мене послухати и такъ зробити, а панночка несомнѣнно довѣдае ся, якъ будучій ей панъ мужь называти ся буде.

КОНИЦКА. Въ самôмъ дѣлѣ, то добрый способъ. Зробимъ, коли вернемъсяôтъ паньства Тютюнкевичѣвъ, а ты тымчасомъ зроби пляцки и натни карточки.

КАСЯ. Маю ще одинъ и то дуже простый способъ. Пôдъ чотыри тарелѣ покласти чипокъ, цвѣтку, перстень и пацьорки. Одно съ того панночка несомнѣнно ôткрые.

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ! розумѣе ся, що мусить ôткрыти.

КАСЯ. Я майже певна, що чипокъ.

АНТОСЯ. Щожь чипокъ означае?

КАСЯ. Пôйти за мужь.

АНТОСЯ. А перстень?

КАСЯ. Бути зарученою.

АНТОСЯ. А цвѣты?

КАСЯ. Зôстати старою панною.

АНТОСЯ. Фѣ!... а пацьорки?

КАСЯ. Зôстати монахинею и „отче-нашъ“ ôтмавляти. Если панночка желаютъ собѣ, то я сейчасъ поуставляю. То не буде довго тревати. Чи добре?

КОНИЦКА. Добре, добре! Ты наговорила тутъ тôлько, що намъ ся ажь въ головѣ все помѣшало.

КАСЯ. Ну, то я ся скоро звину. (*Отбѣгае до дому*).

Сцена 3.

Коницка и Антося.

КОНИЦКА. *(до Антосѣ)* Вотъ тобѣ разъ! Чогожь ты такъ задивилась въ ту сторону? Чи кто зъôттамъ мае прійти? А рихтикъ, рихтикъ! я забула, що въ тôмъ часѣ иде Д-ръ Шувальскій до нашой сусѣдки съ визитою до хорой Мальвины. Здае ся менѣ, що ôнъ уже надходитъ. Видно свѣтло и двохъ мущинъ, то несомнѣнно консилярь и его льокай. Но, Тосю, иди-жь скоро до покою и заграй на фортепянѣ що тамъ зъ Руберта, нехай дôзнае ся консилярь, що ты маешь приятный голосъ. Можна черезъ то зробити конкету. А памятай, щобысь ôтслонила фиранки, нехай ôнъ зъ улицѣ придивитъ ся тобѣ и пересвѣдчитъ ся, що ты умѣешь грати на фортепянѣ и зъ нотъ Руберта спѣвати.

АНТОСЯ. Алежь мамунцю...

КОНИЦКА. Що! встыдаешь ся ôтсланяти фиранки?... Вотъ тобѣ разъ! Щожь въ тôмъ злого? Якъ я была панною, то я и ôкна ôтчиняла, инакше не впасти людямъ въ очи. Мущины суть дуже цѣкавѣ, якъ почуютъ голосъ, то самѣ заглядаютъ до ôконъ. А коли вже суть такъ несмѣлѣ, щобы въ день до насъ заглянули, то нехай по крайной мѣрѣ въ ночи заглянутъ и побачатъ, що мы люди богатѣ, що у насъ порядно въ покою, що сутъ и футелики и шуфиньерки... Но, ходи уже и заграй, адже ты маешь красный голосъ! Ходи, бо надходятъ. *(Тягне Антосю и*

ôтходятъ. По хвили входятъ Д-ръ Шувальскій и Іоанъ съ лѣхтарнею).

Сцена 4.

Д-ръ Шувальскій и Іоанъ.

(Шувальскій говоритъ и акцентуе слова на ладъ польскій и говоритъ фльегматично).

ШУВАЛЬСКІЙ. Но южь добже, я пуйду самъ до хорой, а, ты тутъ на мене зачекай съ свѣтломъ. Тôлько памятай жебысь где до шинку не зайшолъ и не подтягнулъ собѣ сивухи, бо то не добже, то може зашкодити и можна захорувати и я мусѣлъ бы тебе курувати, аякже... Но, а теперь посвѣти менѣ, нехъ трафлю до дверей, бо на дворѣ южь темно а подъ ногами болото и можна упасти въ яку калужу. *(Іоанъ свѣтитъ, Шувальскій входитъ до дверей).* Южь, южь трафилъ щастливо. Но, то добже, то добже — зачекай тутъ на мене. *(ôтходитъ до дому противного ôтъ дому Коницкихъ)*

Сцена 5.

Іоанъ (самъ).

ІОАНЪ. Бѣдный мôй панъ, мае такъ короткій взракъ, що не довиджуе на десять крокôвъ, и окуляры не помагаютъ. *(Въ сей хвили ôтсуваются въ ôкнѣ Коницкого завѣсы, даются чути акорды на фортепянѣ, а въ слѣдъ за тымъ спѣвъ зъ оперы Шуберта).* Го, го, го!... якійсь спѣвъ... по крайной мѣрѣ дармо слухати можна и забавити ся добре. При спѣвѣ и музыцѣ не буду скучати. *(прислухуе ся)* Красно, дуже красно спѣвае. И грае чудно, лишь шкода, що я ся на тôмъ

не розумѣю. О, коли бы моя Кася умѣла такожь такъ на фуртилянѣ грати и спѣвати такъ высоко, то я бы ей разъ купивъ такій фуртилянъ. Ба, здае ся, що на семъ струментѣ треба умѣти пальцями переберати, а она научила ся переберати тôлько ножѣ, виделцѣ и ложки, коли пуцуе въ цебрику. Але то ничь, за то буде зъ неи добра газдиня, а коли оженю ся, то я ей куплю катаринку, що сама грае всѣ танцѣ, лишь крути корбою а она грае и грае якъ нанята музыка, ажь танцювати можна козака! Тôлько, щобы за то она не схотѣла менѣ заграти, бо зъ неи гузаръ-дѣвка!... *(прислухуе ся)* Красно, файно! Але чому то уже Кася не выходитъ? Я уже и змерзъ добре и дôждатись не могу. Прецѣ що дня въ сей годинѣ она выходила, бо знае, що я тогды съ моимъ паномъ до хорои ходимо и куруемо панну Мальвину, що то заслабла на нестравнôсть. Але менѣ ся все здае, що то слабôсть цѣлкомъ иншого рода. Чи не заслабла она на тое лишь, щобы звабити до себе кавальера? Ой, тѝ женщины то знаютъ способы, коли котрой хоче ся выходити за мужъ!... Я боюсь, що и мôй панъ готовъ еще впасти въ еи сѣти и... але що менѣ до того! мôй панъ мае такожь голову на карку и знае, що робитъ. Впрочôмъ то не есть ничь злого, если ся залюбитъ. Ему уже и пора по тому, а все говоритъ: я маю ще часъ. Ба, такъ говорьтъ и моя Кася и дрочитъ ся съ мною. Не знаю, якъ то довго тревати буде?... *(прислухуесь)* Красно!... Файно!... ану, я загляну, може то моя Кася такъ грае? Я будучи на службѣ у доктора, научивъ ся где що лѣчити, чомужъ бы она не могла ся научити на фуртилянѣ грати!... *(Пôдходитъ до ôкна, заглядае, но въ сей хвили заглядае такожь съ середины панѣ Коницка. Обое ôтскакуютъ ôтъ ôкна).* О, св. Андрею! ктось тамъ заглянувъ такожь до ôкна и мене завба-

чивъ, — готовъ ще взяти мене за якого злодѣя, котрый хотѣвъ придивити ся хатѣ, щобы потомъ умѣти господарувати якъ въ своей. *(чути кроки)* Маешь! не говоривъ я?... ктось надходитъ!... дальше, щобы не заставъ мене!... *(Утѣкае и ховае ся въ глубинѣ за дѣмъ. Входитъ Кася и несе шнуръ)*

Сцена 6.

Кася и Іоанъ (въ укрытю).

КАСЯ. Моя панна такъ заграла ся, що забула даже о тареляхъ. Я поуставляла уже все въ ей покою. Коли прійде, то зъ самои цѣкавости пôднесе одинъ тарель. А я тымчасомъ собѣ поворожу. Вотъ есть шнуръ, буду ловити для себе мужа. Треба его увязати *(вязе черезъ дорогу)* Мôй Ивась, то добрый хлопець, але ôнъ лишь льокай, а я хотѣлабы мати за мужа бôльшого пана и образованого. Правду сказавши, ôнъ дуже великій простакъ. Дуже менѣ его жаль, але я такъ собѣ уже постановила и зловлю мужа. Ба, а коли ся зловитъ якій уличникъ, якъ панѣ говоритъ?... Но, то тогды сама ся освѣдчу Ивасеви, ôнъ буде въ резервѣ.

ІОАНЪ *(про себе)* Здае ся, що то моя Кася. Але що то она тамъ робитъ?... Ага, шнуръ вяже; днесь вечерь св. Андрея, она хоче собѣ зловити мужа, а говоритъ всегда, що ще не думае ити за-мужь! Вѣрь же тутъ дѣвчатамъ! Не хоче мужа а сѣтку на него заставляе. Ой, вы женщины! женщины! кто бы васъ не знавъ, тобы и купивъ!... Пожди моя дорога Касуню, заразъ ты собѣ зловишь мужа. *(Ставляе лѣхтарню въ кутъ, насуває капелюхъ на уши, колнѣръ ôтъ мундура пôдноситъ до горы)* Добре, що

для студени одягнувъ ся я въ съ жовнѣрскій плащь, а для ховскости взявъ сей коштуръ. *(кашляе)*

КАСЯ. Ктось надходитъ — уже увязала — треба утѣкати и пильнувати. *(Ховае ся въ глубинѣ въ противнои стороны). (Іоанъ кашляе).* Господи, якійсь кашлюхъ!.. певно якій старый грибъ! *(Іоанъ кашляе)* Св. Андрею, помилуй мя! Нехай уже буде мôй Ивась, якъ той кашлявый калѣка.

(Іоанъ кашляе неустанно, иде напередъ держачи въ одной руцѣ лѣхтарню а въ другой палицю, стукаючи нею у землю, удае слѣпого).

КАСЯ. *(про себе)* Исусе Христе! не досыть, що каплявый, а то ще и слѣпый. Св. Андрею, зверни его въ иншу дорогу!

ІОАНЪ. *(потыкаючи ся нибы о камѣнь говоритъ змѣненымъ голосомъ)* Donnerwetter! не досыть, що не довиджую, а то ще тй каменѣ нагнетки и раны у нôгъ розбиваютъ!

КАСЯ. *(про себе)* А що? не мовила я, що то якійсь слѣпцунъ та ще и кутернога!... Св. Андрею, ослѣпи его до решта, щобы не трафивъ до мене!

ІОАНЪ. *(Іоанъ ловитъ ся на шнуръ и упадае)* Donnewetter! а то що за шпектаклѣ? на кождôмъ кроцѣ щось нового! *(скулитъ)* Ой, ой, чи нема тутъ никого, щобы мене пôднѣсъ?

КАСЯ. *(въ стор.)* А нехай тамъ тебе пôдноситъ твôй рôвный!

ІОАНЪ. Donnewetter! чи нема никого, щобы мене поратувавъ?... Гей! гей! есть тамъ кто?... бдозви ся, бо всѣ ôкна повыбиваю!

КАСЯ. *(въ стор.)* Ôкна повыбивае! а то самъ луципиръ!

ІОАНЪ. Donnerwetter!... *(кашляе)*

КАСЯ. *(въ стор.)* А щобы тамъ тебе задусило, ты примѣрна зборочко доброты! Красни свойства посѣдаешь, дуже красни!

ІОАНЪ. Гей, бо окна повыбиваю!

КАСЯ. *(въ стор.)* Онъ готовъ на правду то здѣлати. Може бы и выратувати его зъ того нещастя, а св. Андрей зъ вдячности помилуе мене и ту плягу египетску отжене.

ІОАНЪ. Donner wetter!...

КАСЯ. *(голосно)* Кто то такъ кричитъ?... кто то лежитъ?

ІОАНЪ. Ахъ, допоможи менѣ, дѣвочко, допоможи старому поднести ся. *(Кася помагае, онъ встае)* О, дякую тобѣ, дѣвочко, за твое добре серце Ходижь, нехай тебе за тое поцѣлую. Що, не хочешь? а richtig, я старый а ты мусишь бути ще молода. Однакожь я тобѣ такой вдячный бути мушу за здѣлану менѣ помочь. А теперъ скажи менѣ, где то я находжу ся, бо я трохи не довиджую, — маю лишь одно око и на тое не довиджую. Друге око выбрала менѣ куля на войнѣ. Но поддержи мене, бо упаду, чую великій боль въ ногахъ, — маю... но, чомужь не поможешь старому калѣцѣ, которому уже звижь 50 лѣтъ?

КАСЯ. Я тутъ... *(поддержуе его)*

ІОАНЪ. А якъ ся называешь, моя дѣвочко?

КАСЯ. *(неохотно)* Кася.

ІОАНЪ. Кася?... красне имя, такъ ся называла моя перша небощка. А мавъ я ихъ ажь три, але ти двѣ другій не були такъ добрій, якъ моя перша Кася. Безъ сомнѣня мусишь бути и ты такъ доброю, якъ она. Знаешь, въ надгороду за твой услуги хотѣвъ бы я тобѣ отвдячити ся. Скажи менѣ, где мешкаешь?

КАСЯ. *(показуе)* Вотъ мое помешканье.

ІОАНЪ. Где? где? бо я не довиджую. Котрый нумеръ?

КАСЯ. Нумеръ 58. улиця Шевченка.

ІОАНЪ. Ага, нумеръ 58. улиця Шевченка и называешь ся Кася, добре. А теперъ ще скажи менѣ, що то таке звалило мене зъ нбгъ? Менѣ здавало ся, що то бувъ шнуръ.

КАСЯ. Я не знаю.

ІОАНЪ. Не знаешь? такъ пбддержи мене, а я посмотрю. (*мацае и знаходитъ шнуръ увязаный*) Ага, есть! есть! шнуръ увязаный. Вже знаю, знаю... днесь вечеръ св. Андрея, такъ ты заставила сѣтку на мужа. Дуже добре зробилась, будешь зъ мене мати доброго мужа.

КАСЯ. (*съ неохотою*) Дякую красненько.

ІОАНЪ. Хочешь чи не хочешь, а такъ муситъ бути, бо такъ хоче св. Андрей. Не вадитъ, що я старый, слѣпый и кулявый, коли сердце мое молоде и умѣю ся ще подобати женѣ. Всѣ три були зъ мене задоволенѣ, вотъ тобѣ доказъ, що за першои я окулявѣвъ, за другои ослѣпъ, за третои постарѣвъ ся а за тобою хочу одурѣти, хоть бы и умерти.

КАСЯ. За велика жертва зъ вашои сторбны.

ІОАНЪ. И ще ббльшу охотно понесу, коли съ тобою оженю ся. Ты собѣ мене зловила, такъ маешь мене. Добре, що знаю, где мешкаешь, завтра рано ставлю ся у тебе.

КАСЯ. О, дуже прошу на пусте собѣ зуббвъ не острити.

ІОАНЪ. А то чому?

КАСЯ. Бо я маю уже судженого.

ІОАНЪ. А нимъ я есмь. Впрочемъ ты лѣпшого жениха бтъ мене не найдешь. Я выслуживъ двѣ ка-

питуляціи въ вôйску, получивъ патентъ на инвалида, а теперъ маю помешканье въ вôйсковôмъ шпиталю. Жена моя буде разомъ съ мною мешкати, за тое буде мати всѣ выгоды.

КАСЯ. Красненько дякую за тіи выгоды.

ІОАНЪ. Но, но, подякуешь, коли съ тобою оженю ся. Завтра буду у тебе. Нумеръ 58. улиця Шевченка, называешь ся Кася т. е. Катарина, вже не забуду. А теперъ бувай здорова и иди до хаты, бо тутъ такъ зимно, що можешь ся перестудити, а я не хочу, щобысь хорувала. Подай менѣ лѣхтарню. (*Кася подае*) Но, бувай здорова! добра нôчь! завтра скажешь менѣ, що ся тобѣ буде снити. Я майже напередъ ôтгадую, що я ся тобѣ просню. (*кашляючи ôтходитъ*)

Сцена 7.

Кася, потôмъ Антося.

КАСЯ. (*сама*) Св. Андрею! хочу вже старою панною зôстати, якъ щобы тамъ малъся менѣ дôстати такій мужь, якъ сей шпитальный кутернога съ однымъ окомъ! А щобысь тамъ собѣ зломивъ ще другу, и друге око тобѣ вылѣзло, щобы не побачило дороги до мене!

АНТОСЯ. (*выбѣгае, держачи цвѣтъ*) Касю! Касю! где ты остаешь?

КАСЯ. Я тутъ, паннунцю. Що панна звелятъ?

АНТОСЯ. Що означае сей цвѣтъ?

КАСЯ. Якій цвѣтъ?

АНТОСЯ. Та сей, що бувъ пôдъ тарелемъ.

КАСЯ. Ага, пôдъ тарелемъ... якъ бачу, св. Андрей на насъ ся загнѣвавъ. Менѣ дае старого и слѣпого

мужа а паннѣ *(въ стор.)* велитъ бути старою панною. *(голосно)* Якъ радо бы я съ панною замѣняла ся!

АНТОСЯ. Говоришь неясно. Скажи, що сей цвѣтъ означае? Але ты щось сумна?...

КАСЯ. Бо панночка щастливѣйша отъ мене. Панночка открыла цвѣтъ на вѣнокъ *(въ стор.)* старои панны, *(голосно)* а я зловила собѣ якогось старого, слѣпого и кулявого мужа.

АНТОСЯ. *(весела)* Такъ сей цвѣтъ то вѣнокъ для панны молодои?... Ахъ, яка я щастлива!... Я пойду за-мужь! я пойду за мужь! я буду мати... тра-ля-ля! тра-ля ля! *(бере Касю и танцюе съ нею).* Тра-ля-ля!... *(видячи входячу матѣрь)* Мамунцю! я открыла цвѣтъ на вѣночокъ!

Сцена 8.

Коницка, Антося и Кася.

КОНИЦКА. А, то ты тутъ? *(про себе)* а я думала, що то мой панъ мужь randez-vous отбывае съ служанкою. Где онъ ся такъ долго бавитъ?

АНТОСЯ. Мамунцю, глянь, я открыла вѣнокъ, значитъ, я пойду за-мужь и то сего еще року. Ба, але якъ ся онъ буде называти? Знаю, знаю уже, що зробило. Якъ буду ити спати, положу подъ подушку карточки съ именами.

КОНИЦКА. А якъ пойдемъ на имянины до Тютюнкевичѣвъ, то по дорозѣ рахувати будемъ колы и довѣдаемъ ся, якій онъ буде. *(до Касѣ)* Иди и сбери рѣчи, бо за полъ годины вже пойдемъ.

КАСЯ. *(про себе)* Св. Андрею! помилуй мя! *(отходитъ).*

Сцена 9.

Коницка и Антося.

КОНИЦКА. Видишь, моя Тосю, що я правду сказала. Я бачила на власнѝ очи...

АНТОСЯ. Що такого, мамунцю?

КОНИЦКА. На власнѝ очи бачила я, якъ докторъ Шувальскій до ѣкна заглядалъ. О, я тобѣ говорю, щось зробила конкету! Онъ восхищалъ ся твоимъ спѣвомъ!... Вотъ якъ въ самъ разъ возмемъ ся днесь на имянинахъ до него. Я майже совершенно певна, що ѣнъ ся въ тобѣ любитъ, тѣлько не мае отваги, освѣдчити ся.

АНТОСЯ. Мамунця прецѣ не схоче, щобы я ему впередъ ся освѣдчила?

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ!... вже я то на себе беру.

АНТОСЯ. Не знаю, чи що буде зъ того?... онъ прецѣ не безъ намѣреня ходитъ до Мальвины...

КОНИЦКА. Що Мальвина то не ты. Адже ты походишь зъ высокои родины, графиня Марія и княжна Сильфида то нашѝ кревнячки, а потомъ твѣй стрый зъ Тернополя дуже маючій, а она не мае ни гельера.

АНТОСЯ. О тѣмъ стрыю мамунця вже десятый рѣкъ говорятъ, а ему и не снитъ ся, коли до насъ приѣхати и якій-тамъ презентъ привести.

КОНИЦКА. Стрый Едмондъ уже старый и до того кавальеръ, а не мае никого, кому бы записалъ маетокъ, кромѣ насъ... мы найблисшѝ его кревняки.

АНТОСЯ. Щожь, коли такъ долго жіе!...

КОНИЦКА. Вже не долго намъ ожидати. Коли я два роки тому назадъ ѣздила до него, то былъ

дуже слабый, и не долго ждати намъ его смерти. Вотъ, знаешь що, Тосю? помоли ся до свого патрона, щобы приспѣшилъ его смерть.

АНТОСЯ. Чижь можна?... щобы на тое люди сказали, коли бы ся довѣдали?

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ!... ктожь може о тôмъ знати, коли ты вечеромъ въ своимъ покою будешь ся молити? За колька дней я еще разъ поѣду до Тернополя, щобы ся довѣдати, чи долго буде жити. *(Антося тымчасомъ пôдойшла подъ домъ Мальвины.)* Але що ты тамъ робишь, Тосю?

АНТОСЯ. Я мамунцю?... Кася говорила менѣ, що на св. Андрея добре подслухувати подъ чужими окнами, що кто буде говорити.

КОНИЦКА. А правда, я забула... Нехай, не завадитъ *(Антося подходитъ подъôкно и наслухуе. По хвили чути голосъ Шувальского.)*

Сцена 10.

Коницка, Антося и Шувальскій (въ хатѣ.)

ШУВАЛЬСКІЙ. Можна, можна, тôлько жебы не зашкодило — а-якже.

КОНИЦКА. Такъ що ты почула?

АНТОСЯ. *(Наслѣдуе голосъ Шувальского.)* „Можна — можна — тôлько щобы не зашкодило — а-якже.“ Хибажь пôйти за-мужь може зашкодити?

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ!... коли бы шкодило, то бы жадна зъ женщинъ не выходила за-мужь. Противно...

ШУВАЛЬСКІЙ. Но, то южь добже, але я мушу попращати ся, бо южь часъ... ге-ге-ге...

АНТОСЯ. Вже надходитъ...

КОНИЦКА. Ходѣмъ... мо̂гъ бы насъ побачити...

Сцена 11.

Тіи, Кася, (потомъ) Шувальскій и Коницкій.

КАСЯ. Вже.

КОНИЦКА. Що?

КАСЯ. Рѣчи приготованѝ *(Коницка и Антося отходятъ.)*

КАСЯ. А я зо̂стану, може зловлю собѣ доктора. Сховаймо ся *(ховае ся. Зъ хаты выходитъ Д-ръ Шувальскій а зъ глубины Коницкій съ лѣхтарнею въ рукѣ.)*

КОНИЦКІЙ. *(до себе)* Но, слава Богу, человѣкъ уже въ дому, и жена — на прикладъ — не повинна сварити... *(Коницкій и Шувальскій сближаются до шнура и оба зачепившись о шнуръ упадаютъ)* А то що такого? Ай! ай!

ШУВАЛЬСКІЙ. Św. Antoni! Ай! ай!

КАСЯ. На маешь! зловиламъ собѣ ажь двохъ! *(утѣкае. Завѣса упадае.)*

Конецъ I. акту.

Актъ II.

Покôй паньства Коницкихъ досыть вкусно умебльованый. Дверѣ входовіи и двое бочныхъ, на право до покою панѣ Коницкои и на лѣво до кухнѣ. На право на передѣôкно съ фиранками, на лѣво фортепіянъ, на немъ лежитъ много музычныхъ нотъ.

Сцена 1.

Кася уставляе меблѣ и стирае порохъ.

КАСЯ. Мôгъ бы кто подумати, що у насъ бувъ баль, такій непорядокъ въ покою. Вчера, коли паньство выбрали ся на имянины до паньства Тютюнкевичѣвъ, поспрятала я все и було чисто якъ въ люстрѣ. Думала собѣ, буде днесь меньше заходу, а тутъ св. Андрей задавъ нову роботу. Все на перекôръ! вчера дававъ менѣ старого и слѣпого кутерногу за мужа, а днесь... га, вже то така наша доля, спрятай и стирай порохи. *(спрятае)* Я положила ся досыть вчасно спати и заснула вже на добре, коли щось загремѣло пôдъ ôкнами, ажь шибы задзвенѣли. Я була вже въ страху, чи то не той кутернога хоче ся добути до мене, щобы ся освѣдчити? Зрываю ся и слухаю, — чую, якъ сторожь вытрубѣвъ дванайцяту. И тихо!... накрываю ся опять, думаючи, що то ся менѣ тôлько приснило. Такъ нѣ! се не приснилось, а такой на явѣ загремѣло пôдъ ôкнами ще сильнѣйше. „Кто то?“ пытаю перестрашена. „Отчиняй!“ôдозвавъ ся голосъ моеи панѣ. Встаю, ôтчиняю — буде тутъ заразъ вôйна, думаю, але на щастье ничь ся менѣ не дôстало, лишь симъ нѣмымъ свидѣтелямъ *(показуе на меблѣ)*, котрѣ я теперъ до ладу привела. А яка то була бесѣда! то трудно и запамятати, та и нѣякъ не можна

було догадати ся, о що рѣчь иде. Вже то мôй бѣдный панъ мавъ ся зъ лиха! ледво перепросивъ паню. Чи не колы то були причиною того гнѣву?... а може не було доктора у паньства Тютюнкевичѣвъ?... Що менѣ тамъ! закимъ моя панѣ встане, я пôйду тымчасомъ до Юстины, що тутъ въ сусѣдствѣ служитъ, щобы менѣ перечитала карточку, котру я вытягнула днесь рано зъ пôдъ подушки. *(вытягае зъ кишенѣ карточку)* Шкода, що я не умѣю читати, и мушу тайну мого серця выявити такожь Юстинѣ, котра готова ще мого любого собѣ скаптувати.

Сцена 2.

Кася и Іоанъ.

ІОАНЪ. О, будь спокôйна, твôй любый тобѣ вѣрный и не дасть ся скаптувати.

КАСЯ. Фѣ! якъ ты мене перелякавъ! Видишь, я все тобѣ говорю, що ты простакъ. Кто бачивъ такъ рано сюда приходити и такъ нечаянно до покою вкрадати ся?

ІОАНЪ. Не гнѣвай ся, мое серце, я хотѣвъ лишь довѣдати сяôтъ тебе...

КАСЯ. О чôмъ то?

ІОАНЪ. Менѣ говоривъ одинъ льокай, що ты уже мене залишила и сватае тебе якій то военный...

КАСЯ. *(въ стор.)* Маешь, уже и люди о тôмъ знаютъ. Якъ скоро ся рознесло!

ІОАНЪ. Чи оно правда, моя Касуню?

КАСЯ. Не знаю. Коли такъ говорятъ, то муситъ бути щось и правды въ тôмъ. Я прецѣ съ тобою шлюбу ще не брала и могу выйти за-мужь, за кого менѣ ся сподобае.

ІОАНЪ. Чи такъ?

КАСЯ. А чомужь бы нѣ, коли трафитъ ся чоловѣкъ образованый...

ІОАНЪ. Хибажь я необразованый? Чи не досыть для тебе, що я у доктора служу?

КАСЯ. *(смѣе ся)* Ха! ха! ха!... велике образованье!

ІОАНЪ. А вжежь! я научивъ ся вже много ôтъ мого пана!

КАСЯ. На прикладъ...

ІОАНЪ. Кровь пускати...

КАСЯ. То потрафитъ кождый хлопъ на селѣ.

ІОАНЪ. Не конче. Во всемъ есть штука и поступъ, якъ мôй панъ говоритъ. Я научивъ ся всѣлякихъ способôвъ и чую ся бути способнымъ даже на доктора.

КАСЯ. *(смѣе ся)* Ха! ха! ха!

ІОАНЪ. Смѣй ся здорова, а я тобѣ кажу, моя Катрусю...

КАСЯ. Дуже прошу, не называти мене Катрусею, бо я ся такъ не называю. Катерына може бы и була пôдъ пару для Ивана, але Кася не може.

ІОАНЪ. Овъ! а ôтъ коли то таке паньство у тебе взялось?

КАСЯ. Не твоя рѣчь о тôмъ знати.

ІОАНЪ. Чому не моя, коли *я* съ тобою женитись хочу?

КАСЯ. Ще далеко до того.

ІОАНЪ. Не делако, бо тебе люблю...

КАСЯ. Овва!...

ІОАНЪ. А оженившись, зôстану где въ якôмъ мѣстѣ докторомъ и лѣчити буду всѣхъ, хоть бы и

тебе. Якъ Богъ дасть намъ дѣти, то не треба буде и бабôвъ скликувати...

КАСЯ. Якъ бачу, ты розговорившъ ся нынѣ и плетешь вже не до ладу. У мене нема часу.

ІОАНЪ. Хочу почути послѣдне слово. Чи пôйдешь за мене?

КАСЯ. Я того не сказала. Сватôвъ ты ще не присилавъ.

ІОАНЪ. Такъ пришлю...

КАСЯ. По гарбузъ.

ІОАНЪ. Ей, Катрусю, не шути зъ мене! Я бачу, що ты не ôтъ того, лишь любишь дрочити ся. Вже то таке твое успособленье. Зъ очей тобѣ видно, що ты гинешь за мною и слинку поликаешь, выйти замужъ.

КАСЯ. Чомужь бы не мала выйти? чижь то я вже така, що никто не хоче на мене подивити ся?... Не величаюсь, але лишь слово скажу, а суть десять.

ІОАНЪ Та вжежь зъявивъ ся и военный, о котрôмъ менѣ вже згадували. Помагай Богъ! Не хочешь мене молодого, то будешь мати старого калѣку. Ану глянь лишь на мене, чи я щось гôршого ôтъ него? *(стае коло нея)* Диви, яка бы то зъ насъ дôбрана пара була! Одинъ ростъ, одно желанье...

КАСЯ. Що за желанье?

ІОАНЪ. Яке желанье? *(въ стор.)* Яка опитна! удае, що не знае!... *(голосно)* Такъ я тобѣ до уха скажу. *(хоче говорити до уха и цѣлуе ею).*

КАСЯ. *(ударяе его.)* Таке желанье?

ІОАНЪ. *(ловитъ ся за лице.)* Нехай буде и таке. Все-жь такой мушу тебе поцѣлувати *(иде за нею, она утѣкае ему зъ дороги.)*

КАСЯ. Ôтчипись!

ІОАНЪ. *(побачивши входячу Коницку)* Яй! *(утѣкае.)*

Сцена 3.

Коницка и Кася.

КОНИЦКА. Кто тутъ былъ?... Съ кимъ ты говорила? Я добре видѣла, що тутъ ктось былъ и въ сей хвили утѣкъ. Вотъ тобѣ разъ! Я сплю, а она тутъ ранніи визиты отбирае!

КАСЯ. Щожь я винна, если самъ прійде. Аджежь не выжену его.

КОНИЦКА. Бо ты зъ того рада. Где онъ?

КАСЯ. Кто?

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ! удае, що не знае Где онъ?

КАСЯ. Кто?

КОНИЦКА. Но онъ, мôй мужь, котрый съ тобою теперъ говорилъ, съ котрымъ ты такъ радо розмавляла, и съ котрымъ ты цѣловала ся, якъ я замѣтила?

КАСЯ. Алежь, прошу панѣ...

КОНИЦКА. Знаю, знаю я, що тутъ ся робитъ, але отъ нынѣ буде инакше...

КАСЯ. *(въ стор.)* Ксантипа! не досыть тои вôйны було въ ночи, та ще въ день ей лахотѣлось.

КОНИЦКА. Що тамъ подъ носомъ говоришь?... Ты хочешь може оправдатись, хочешь мене обманювати?... День нынѣшній послѣдный для тебе, шукай собѣ где инде службы.

КАСЯ. Повинную ся, если черезъ тое могу уйти напасти.

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ! Напасти! напасти!... я шукаю напасти?... А чому тіи футелики не на своимъ мѣстци стоятъ? кто ихъ такъ поприсувалъ?.. Чи то не явный доказъ твоеи чесноты?... а ты хочешь менѣ брехню въ живѣ очи задавати? Прочь менѣ зъ очей!... *(Кася хоче одойти).* Стбй, безчестна дѣвчино! Коли я тутъ войшла, бачила я въ твоихъ рукахъ якійсь папѣръ. Що то было?

КАСЯ. То бувъ папѣръ.

КОНИЦКА. Але що за папѣръ?

КАСЯ. Карточка.

КОНИЦКА. А карточка! вотъ тобѣ разъ? листъ отъ мого мужа! Такъ вы уже собѣ листы пишете?

КАСЯ. Ей Богу, що то не листъ, а тблько такъ собѣ проста карточка.

КОНИЦКА. Хоть бы и карточка, все такой зле и нечестно отъ тебе, що смѣешь пріймати отъ твого пана що небудь на письмѣ. Вотъ якъ въ самъ разъ муситъ то быти randez-vous!

КАСЯ. Не розумѣю того радеву.

КОНИЦКА. Где той папѣръ?

КАСЯ. *(подае)* Прошу *(въ стор.)* То и лѣпше, заразъ ся довѣдаю, и не буду потребувала ходити до Юстины.

КОНИЦКА. Щожь то за свистокъ?

КАСЯ. То имя мого будучого мужа — вытягнула его днесь рано зъ пбдъ подушки.

КОНИЦКА. *(читае)* „Іоанъ“ вотъ тобѣ разъ!

КАСЯ. Іоанъ?

КОНИЦКА. Іоанъ называе ся мбй мужь.

КАСЯ. И мбй теперѣшный коханокъ называе ся Іоанъ.

КОНИЦКІЙ. Котрый коханокъ?

КАСЯ. Та — той — льокай отъ пана доктора.

КОНИЦКА. Що? отъ доктора?... а добре, щось менѣ его нагадала. Поспрягай скорше покôй, бо днесь буде докторъ у насъ.

КАСЯ. Чи кто у насъ заслабъ?

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ! Вчера на имянинахъ у паньства Тютюнкевичѣвъ обѣцялъ, що прійде до насъ на гербату. Знаешь, Касю, скажу тобѣ, що моя Тося зробила вчера на него конкету и докторъ залюбылъ ся въ неи по самôй уши.

КАСЯ. Слава Богу! то щось такъ саме якъ мôй Іоанъ во мнѣ. Онъ все говоритъ менѣ тôлько о любови; говоритъ, що безъ мене жити не може, що хоче ся зô мною оженити...

КОНИЦКА. То добре, будешь его мати, коли карточка такожь такъ говоритъ.

КАСЯ. Але я его не хочу.

КОНИЦКА. А то чому?

КАСЯ. Бо онъ дуже векикій простакъ.

КОНИЦКА, Якъ уважаешь, то твоя рѣчь. А не забувай, зробити въ покою порядокъ, бо панъ докторъ прійде. Ага, правда, я забула, треба пôйти до Березницкого и принести ту серебряну тацу и цукерницю, а отъ Бродовского еще кôлька фотеликôвъ, бо якъ докторъ прійде, то треба его красно приняти, якъ то намъ годитъ ся, щобы пôзналъ, що мы не простй люди, що мы походимъ зъ высокои родины. Адже графиня Марія то наша сродничка!

КАСЯ. Розумѣе ся, панъ докторъ муситъ о тôмъ такожь знати.

КОНИЦКА. Вотъ якъ въ самъ разъ, бѣжи до

Березницкого и Бродовского!

КАСЯ. Значитъ, панѣ вже купили ту тацу, цукерницю и тіи фотелики?

КОНИЦКА. Скажи, що беру на пробу, щобы подивитись и чи сподобаютъ ся доктору?

КАСЯ. Розумѣю (*въ стор.*) Значитъ, выпожичити, щобы чужими рѣчами похвалитись.

КОНИЦКА. Чогожь ты ще тутъ?

КАСЯ. Иду вже (*отходитъ*).

Сцена 4.

КОНИЦКА (*сама*). Нѣ, я не ошибаюсь, мой панъ мужь якъ въ самъ разъ щось тамъ за тою дѣвчиною и бѣгае. Бо гдежь онъ теперъ? такъ рано встати и выйти, то не безъ причины. Ахъ, якажь я неосторожна! я послала Касю до мѣста, а тамъ по дорозѣ здибле ся съ моимъ паномъ мужомъ! Вотъ тобѣ разъ!... Але нѣ, я буду дивитись зъ сего окна, може... (*дивитъ ся*) Вотъ тобѣ! онъ иде съ докторомъ... розмавляютъ... идутъ до насъ, а я еще не убрана. Тося такожь нѣ, мушу ей оповѣсти. (*Отбѣгае до свого покою. По хвили входятъ панъ Коницкій и Шувальскій.*)

Сцена 5.

Коницкій и Шувальскій.

(*Шувальскій черезъ цѣлу сцену есть неспокійный, часто глядитъ на дверѣ и на окно.*)

КОНИЦКІЙ. На прикладъ то ничь не вадитъ, що такъ рано, и я тебе панъ-дѣю не пущу, мой любезный консиляру, бо жена мене сварила на прикладъ и ты долженъ выяснити рѣчь цѣлу.

ШУВАЛЬСКІЙ. Ну, то добже, але я не знамъ о чѣмъ я маю говорити и яку рѣчь выяснити, хиба може о якой хоробѣ.

КОНИЦКІЙ. Менѣ панъ-дѣю такой и здае ся, що она т. е. моя жена въ самомъ дѣлѣ терпитъ на прикладъ на якесь фиксумъ. Инакше не закидала бы, що я веду якій-то романсъ на прикладъ съ Касею.

ШУВАЛЬСКІЙ. Съ якою Касею?

КОНИЦКІЙ Съ нашою на прикладъ служанкою. Отже она т. е. моя жена думала, що я вчера одойшовъ скорше отъ паньства Тютюнкевичѣвъ лишь въ томъ на прикладъ намѣренію, щобы съ Касею бачитись, и не хотѣла вѣрити, що я былъ у тебе на прикладъ т. е. на тое, щобы довѣдатись, для чого ты панъ-дѣю одойшолъ такъ скоро отъ паньства Тютюнкевичѣвъ. Отже щобы убѣдити ся о причинѣ, спровадилъ тебе, щобысь ей сказалъ т. е. на прикладъ правду, що я не бѣгалъ за Касею.

ЩУВАЛЬСКІЙ. Но, то добже, то добже, я южь скажу панѣ Коницкой, же то не правда, а якже — а якже.

КОНИЦКІЙ. И щожь я на прикладъ выноватъ, що я до тебе пôйшолъ, а ей захотѣлось въ томъ самомъ часѣ такожь пôйти на прикладъ до дому?... То панъ-дѣю самая напасть, т. е. напасть нечувана.

ШУВАЛЬСКІЙ. Но, то южь така слабосць у всѣхъ женщинъ, подозрѣвати своихъ мужувъ, особливо, ёжели въ домѣ знаходитъ ся яка молода покоевочка. А та Кася-ге-ге-ге-муситъ биць до того такожь красива?

КОНИЦКІЙ, Та вже жь така красива, що на ню переляла ся вся краса на прикладъ и жены моеи и дочки. Яка шкода, що Кася не моя дочка, а то бы я тебе заразъ на прикладъ оженивъ.

ШУВАЛЬСКІЙ. *(смѣе ся)* О, я мамъ часъ, а якже — а якже.

КОНИЦКІЙ. Якъ то, ще часъ! ты прецѣ числишь вже якихъ 40 на прикладъ лѣтъ, и досы еще не ожинилъ ся? А, то на прикладъ удивительно!

ШУВАЛЬСКІЙ. Цѣлкомъ нѣ! я маю до того важнѣ причины, а якже.

КОНИЦКІЙ. А якѣ то на прикладъ? А, знаю, знаю, ты шукаешь маетку т. е. богату жѣночку. Но, тое не завадитъ. А коли уже на той предметъ прійшло, то я тобѣ панъ-дѣю скажу въ секретѣ, що моя т. е. моеи жены. Антося мае на прикладъ двайцять тысячь посагу. Якійсь стрый чи вуй зъ Тернополя жертвуе ей, якъ жена говоритъ т. е. ажь тогды, коли онъ на прикладъ умре. И вотъ на щастье, говоритъ моя жена, що онъ уже панъ-дѣю дуже опасно занедужавъ.

ШУВАЛЬСКІЙ. Но то добже, треба его куру. вати, а якже.

КОНИЦКІЙ, Сохрани Господи! жена хоче, щобы онъ якъ найскорше на прикладъ умеръ.

ШУВАЛЬСКІЙ. Но, то добже, то зробимъ ему погрѣбъ а якже.

КОНИЦКІЙ. Такъ, похоронимъ его, а васъ на прикладъ повѣнчаемъ.

ШУВАЛЬСКІЙ. Кого?

КОНИЦКІЙ. Но тебе, на прикладъ съ нашою Антосею. Такъ жена хоче. Одно лишь тутъ примѣчанье зроблю, и запытаю ся тебе, чи маешь якого доброго на прикладъ правника?

ШУВАЛЬСКІЙ. А то на цо?

КОНИЦКІЙ. Заразъ тобѣ скажу. Знаешь, що я на прикладъ оженилъ ся съ моею женою, котра мене увѣряла, що якійсь такожь на прикладъ вуй чи стрый зъ Черновець дае ей въ посагу десять тысячь. Тымчасомъ я уже пять лѣтъ женатый, а передъ

двома роками умеръ той вуй чи стрый, и показало ся, що онъ малъ на прикладъ фѣгу. Отже я бою ся, щобы такъ само съ тобою не сталось. Дуже велика шкода, що ты на прикладъ не юристъ, бо кто знае, може то и правда, що той вуй зъ Тернополя мае маетокъ, лишь треба знати, якъ до того дѣла взятись, а мене такой на прикладъ по просту ошвабили, та може тамъ кто инный взялъ грошѣ, а не я.

ШУВАЛЬСКІЙ. О, то не добже, то не добже.

КОНИЦКІЙ. Однакожь ты на тое не будешь зважати, и если тѣлько на прикладъ любишь нашу Антосю, то чи будутъ двацять тысячь чи не будутъ, то оженишь ся съ нею. Она на прикладъ бѣльше варта, якъ двацять тысячь! А якъ она тебе дуже любитъ!... Якъ ты идешь по при нашь домъ, то она стае въ окнѣ и такъ дивитъ ся и дивитъ, що ажь здаесь на прикладъ вздыхае. А коли уже ей зѣйдешь зъ очей, то она засмучена сѣдае до сего фортепияна и грае: „Leise flehen meine Lieder“... та такъ тоскно, ажь на прикладъ плакати ся хоче. О, що до граня на фортепянѣ, то она майстеръ! Глянь лишь якѣ кусники она на прикладъ грае, (*перевертае ноты и показуе по одному называючи ихъ заглавія*) Отъ знаешь що на прикладъ? я ею сей часъ закличу, и она тобѣ заграе, а и жена буде дуже рада, що ты до насъ прійшолъ. Но, я иду, а ты приглядай ся симъ нотамъ, або ось и книжка „Ринальдо Ринальдини,“ дуже займаючій ексемплярь, панъ-дѣю.

ШУВАЛЬСКІЙ. А якже, я перегляну я перегляну.

КОНИЦКІЙ. Я сей часъ верну. (*въ стор.*) Но, здае ся менѣ, що теперъ жена не буде на прикладъ сварити, коли я такъ красно дѣло уладилъ. (*отходитъ. до покою жѣночого.*)

Сцена 6.

Шувальскій (самъ).

ШУВАЛЬСКІЙ. *(сѣдає коло столика и оглядає книжки, а коли побачивъ, що Коницкій уже одойшовъ, говоритъ:)* Не знамъ, що то все значитъ? Я ишолъ съ визитою до паньства Тарчевскихъ до хорой панны Мальвины, а сей варятъ напалъ мене и затягнулъ до себе. Згадалъ даже цось о женитьбѣ моей съ панною Антосею — а якже — якъ бачу, хотятъ мене насильно злапати и оженити. А, то бы было красно! цѣле мѣсто бы ся зъ мене смѣяло, же я, докторъ, дался злапать. Вже то отъ вчора начались тіи ловы. Мамунця на имянинахъ у паньства Тютюнкевичѣвъ мене и на крокъ не ôтступали и все лишь о своей донечцѣ говорила. Розговорювала о своей родинѣ, о якойсь тамъ графинѣ Маріѣ, о ей сродствѣ съ нею, и о томъ стрыю зъ Тернополя, а въ коньцу згадала такой, же бы собѣ желала, абы я съ панною Антосею оженилъ ся. Якъ я таке почулъ, якось не добже менѣ ся зробѣло, голова заболѣла, и я мусѣлъ не попращавшись одойти. Боюсь, жебы то и дзѣсь не наступило. Щось тамъ плѣлъ такожъ старый, але я всего-не розумѣлъ, бо думалъ о хорошой паннѣ Мальвинѣ. Я ей обьецалъ, же прійду дзѣсь рано, а тутъ *(глядитъ на зегарокъ)* южь десята, то не добже — а якже. Хиба бы може еще зайти до хорой. Але якъ то выпадае одойти не попращавшись?.. Ба, та я еще и не бачилъ ся съ ними, тôлько съ тымъ старымъ балакайломъ. Но, то я пôйду, а потôмъ его перепрошу, же мусѣлъ ся спьешиць до хорой — а якже. Такъ, такъ, не тратьмо часу, бо тамъ панна Мальвина мене съ нетерпливостію очѣкуе, а жаль менѣ ею засмутити. То не добже, то могло бы ей слабôсть погôршити. На то я докторъ, жебы ратовалъ слабого. *(бере капе-*

люхъ, спозирае то на дверѣ входовѣ, то на дверѣ, где одойтолъ Коницкій, то на ôкно) Гмъ, оженити, а цо скаже на то панна Мальвина?... Нѣ, не выдержу тутъ дальше. Тôлько смѣло!.. (*хоче одойти на пальцяхъ, но въ дверяхъ встрѣчае ся съ Касею, котра несе тацу и цукерницю*).

Сцена 7.

Шувальскій и Кася.

КАСЯ. Ахъ, якъ же я перелякалася!... А, то панъ докторъ?...

ШУВАЛЬСКІЙ. Аякже — аякже.

КАСЯ. Дуже добре, що панъ докторъ до насъ прійшли. Пани будутъ ся тѣшити, особливо панна Антося. Она за вами вздыхае!

ШУВАЛЬСКІЙ. Но, прошу!... а то мнье тѣшитъ — аякже.

КАСЯ. Такъ, такъ! панна залюбила ся въ васъ. Она щоденно сѣдае въ тôмъ ôкнѣ и выглядае васъ, а коли досмотритъ, що вы идете до панны Мальвины, то съ слезами въ очахъ говоритъ: „Мальвина щастливѣйша ôтъ мене!“

ШУВАЛЬСКІЙ. Но, то я прецѣ до панны Мальвины съ визитою ходжу — аякже, бо она слаба, аякже слаба... (*ловитъ ся за голову*). Цось мене голова заболѣла!...

КАСЯ. Що вамъ?

ШУВАЛЬСКІЙ. То нѣцъ... голова мене заболѣла, здае ся, же зъ душности. Мушу ся перейти на свѣжомъ повѣтри. (*хоче одôйти*). Я заразъ верну.

КАСЯ. Алежь то не есть небезпечне, то не зъ задухи, а скорше зъ застудженя.

ШУВАЛЬСКІЙ. Може быти — може быти. Пригадую собѣ, же я вчора застудилъ ся — аякже.

КАСЯ. Якжежь менѣ васъ жаль! Певно вчера, якъ вы ишли вечеромъ до панны Мальвины?

ШУВАЛЬСКІЙ. Аякже — аякже — якъ ишолъ до панны Мальвины, особливо якъ отъ ней ишолъ, малъ я немилый припадокъ, котрый набавилъ мене катаромъ.

КАСЯ. Но прошу!

ШУВАЛЬСКІЙ. Аякже — аякже. Я верталъ уже до дому — ноцъ была темна — подъ ногами ховско. Иду, ажь тутъ о цось потыкаю ся и упадаю въ болото. Встаю и думаю собѣ: тутъ прецѣ нема рогатки, цо оно таке?.. Мацаю — мацаю и намацалъ шнуръ увязаный черезъ дрогу и лежачого въ болотѣ пана Коницкого.

КАСЯ. *(смѣе ся.)* А то красно! то превосходно!.. ха! ха! ха!

ШУВАЛЬСКІЙ. А красно мы оба выглядали. Я выгльондалъ бо́льше на коминяжа якъ на доктора.

КАСЯ. Все такой ворожба для васъ дуже добра.

ШУВАЛЬСКІЙ. Цо за ворожба?

КАСЯ. А такъ, нынѣ маемъ св. Андрея, а вчера вязали дѣвчата шнуръ и ловили собѣ мужа. Значитъ, що вы ся дали зловити черезъ панну Антосю на мужа и оженитись скоро *(въ ст.)* може зо́ мною.

ШУВАЛЬСКІЙ. Я мамъ съ нею женитись?... такъ св. Андрей зарядилъ?.. охъ, щось менѣ не добже!... *(ловитъ ся за голову.)*

КАСЯ. Принесу вамъ шклянку воды съ конфектами, то и легше вамъ буде. Спочнѣтъ на симъ креслѣ, я заразъ верну. *(отходячи говоритъ въ стор.)* Добре, що принесла съ собою тацу.

Сцена 8.

Шувальскій, потомъ Іоанъ.

ШУВАЛЬСКІЙ. На правду голова мене розболѣла. Тутъ такъ горячо и душно, а то не добже. Треба хиба отворити окно, та впустити троха свѣжого повѣтря *(отчиняе окно, въ тій хвили входитъ Іоанъ, перебраный за инвалида и держитъ въ руцѣ великій букетъ. Окно вырываесь зъ рукъ Шувальского и збиваесь.* Ахъ! цо за протягъ!

ІОАНЪ. *(въ ст.)* Сусе христе! мій панъ тутъ?... *(ховае букетъ)* На нещастье взявъ ще тіи цвѣты зъ его столика, готовъ пізнати. Треба ся выносити. *(змѣненымъ голосомъ.)* Перепрашаю, я ошибъ ся и зайшовъ до чужого дому. *(хоче одійти)*

ШУВАЛЬСКІЙ. *(приступае до него)* Мій пане! чи нема тамъ нѣкого въ сѣняхъ?

ІОАНЪ. Здаесь, що тамъ есть якась панѣ, такъ менѣ привидѣлось.

ШУВАЛЬСКІЙ. Чи такъ?... *(въ ст.)* То певно панѣ Коницка. Готова еще користати зъ моей слабости и казати менѣ освѣдчити ся ей дочцѣ, *(голосно)* Чи вы знацье, кто я?

ІОАНЪ. Не маю чести знати...

ШУВАЛЬСКІЙ. То и нье тша. Зрубцье менѣ єдну гречносць.

ІОАНЪ. Охотно, а яку?

ШУВАЛЬСКІЙ. Обернѣтъ ся и держѣтъ добре дверѣ, жебы кто тутъ нье вшедъ.

ІОАНЪ. А добре. *(обертаесь и держитъ дверѣ. Про себе:)* Що то означае?

ШУВАЛЬСКІЙ. *(заглядае черезъ окно).* Не высоко. Ге-ге-ге... якось то нье пьенкнье для доктора

але иншого выхода ньема. *(вылѣзае на бкно)* Не видаць никого. На злость паннѣ Антосѣ оженю ся съ панною Мальвиною. *(скаче черезъ бкно).*

ІОАНЪ. Ха! ха! ха! то зухъ мбй панъ! Але чому то бнъ ажь бкномъ принужденъ бувъ утѣкати?... Що менѣ до того! отъ и лѣпше, що пбйшолъ собѣ и не спбзнавъ мене. Треба хоть ту услугу ему зробити и зачинити за нимъ бкно. *(зачиняе)* Маешь, шибу даже збивъ!... А теперъ огляну ся за Касею. Може она въ кухни. *(заглядае черезъ дѣрку въ дверяхъ ведучихъ до кухнѣ, и не видитъ, що входятъ Коницкій, Коницка и Антося, всѣ красно одѣтѣ.)*

Сцена 9.

Коницкій, Коницка, Антося и Іоанъ.

КОНИЦКІЙ. Вотъ на прикладъ и мы, любезный консиляру, т. е. я, моя жена и дочка. *(оглядае ся)* А бнъ ся где панъ-дѣю подѣлъ?

КОНИЦКА Вотъ тобѣ разъ! певно одойшолъ, бо за долго было ему ожидати. Видишь, Тосю, що то значитъ, долго спати и не убрати ся скоро! Зъ лбжка не можна тебе стягнути, такій спюхъ зъ тебе. *(до мужа)* А и ты такожь провинилъ. Я казала тобѣ: иди до доктора и забавляй его! А ты: мушу ся перебрати, мушу ся перебрати!

КОНИЦКІЙ. Менѣ здае ся, що въ день осьвѣдченя треба было на прикладъ краснѣйше ся убрати!

ІОАНЪ. *(до себе)* Вже надходитъ! вже надходитъ.

КОНИЦКА. Кто такій? кто такій?

ІОАНЪ. *(въ ст. побачивши присутствуючихъ.)* Маешь!

КОНИЦКА. А, що за красный букетъ! чи не отъ доктора.?

ІОАНЪ. То для...

КОНИЦКА. Для моеи Тосѣ? А видишь, Тосю, якій докторъ гречный. Онъ пôйшолъ до дому и приславъ для тебе букетъ. *(бере букетъ отъ Іоана)*. Що за красній цвѣты, самій камеліи! а якъ пахнутъ!...

КОНИЦКІЙ. Алежь камеліи на прикладъ не пахнутъ...

КОНИЦКА. Ты ся на тôмъ не розумѣешь! Чи пахнутъ, чи не пахнутъ, но все такой букетъ чудесный, а то тымъ бôльше, що отъ доктора. Значить, що прійде. Чи такъ?

ІОАНЪ Га, коли говоривъ, що прійде, то прійде. *(про себе)* Що я теперъ дамъ Касѣ? Ось и она.

Сцена 10.

Тіи и Кася (съ водою).

КАСЯ Прошу пана, вотъ есть и вода.

КОНИЦКА. Для кого?

КАСЯ. Та для пана доктора, бо говоривъ, що его голова болитъ. Гдежь онъ?... (*тихо*) Ахъ! той кутернога тутъ! Найлѣпше зробю, коли одойду. *(хоче одойти)*

КОНИЦКІЙ. Голова его на прикладъ заболѣла...

КОНИЦКА. И одôйшолъ...

АНТОСЯ. *(вздыхаючи)* Безъ сомлѣня до Мальвины.

ІОАНЪ. *(задержуючи Касю)* Перепрашаю. Здае ся, що я трафивъ до тебе. (*стае въ дверахъ*)

КОНИЦКА. Але верне, коли прислалъ сей букетъ. Мы тымчасомъ зробимъ приготовленія, щобы его красно приняти, якъ то графиня Марія робитъ. А не забудъ, Жанцю, прибити надъ дверми нашь гербъ.

КОНИЦКІЙ. Якій на прикладъ гербъ?

КОНИЦКА. Та той, который маѣ графиня Марія. Вотъ тобѣ разъ! якій зъ теба забудько и не памятаешь, що мы походимъ зъ высокои фамилін, а графиня Марія наша сродничка. Касю, чи ты была вже у Березницкого и Бродовского и принесла, що я тобѣ велѣла?

КАСЯ. Таца и цукерниця вже суть.

КОНИЦКІЙ. А то на прикладъ для кого?

КОНИЦКА. Для того, котрого св. Андрей призначае для Тосѣ на мужа. Адже ты рахувала, Тосю, вчера колы и девятый...

КОНИЦКІЙ. (*в сторону.*) Безъ корсня и безъ головы т. е. девятого совершенно бракло.

КОНИЦКА. Лежалъ на землѣ, то значитъ, докторъ буде передъ тобою лежати на колѣнахъ и освѣдчати ся. Побачишь, якъ тобѣ завидувати будутъ твои колежанки: панна Сидоня, котра такъ тѣшила ся вчера у паньства Тютюнкевичѣвъ, коли выливала оловъ и выляла карабинъ, шаблю и чако, значитъ, пôйде за войскового. Нехай иде, не велике щастье! А панна Аньеля выляла.. що она выляла?

АНТОСЯ. Не памятаю.

КОНИЦКА. А ты, Касю, вытягнула знова карточку съ именемъ Іоанъ.

ІОАНЪ. То есть мене, а кромѣ того зловила собѣ мене на шнурѣ.

КАСЯ. Проту панѣ, сей чоловѣкъ, то якійсь варятъ, учепивъ ся до мене и...

ІОАНЪ. Перепрашаю, я чоловѣкъ честный, а хоть я калѣка, то тое не вадитъ моему съ тобою супружію, тымъ меньше, що и карточка говоритъ за мною. Я упоминаюсь о тое лишь, що св. Андрей обвѣстивъ.

КАСЯ. Я того и не слухаю. Що зъ того, що вы называетесь Іоанъ, но мôй коханокъ такожъ такъ называесь, и я волѣю его чѣмъ васъ.

ІОАНЪ. Що за Іоанъ?

КАСЯ. Та той, що служитъ у пана доктора.

ІОАНЪ. Прошу паньства, та дѣвчина то лишь хлопцѣвъ зводити умѣе. Якъ бувъ той льокай Іоанъ, то она другого ловила на шнуръ, а коли мене собѣ зловила, то знова за першимъ пропадае. Якжежъ тутъ ей можна вѣрити?

КАСЯ. Такъ, що я за никого не пôйду, лишь за Янка, и колибы ôнъ тутъ бувъ, тобысьте почули, що я бы ему тіи самѝ слова сказала.

ІОАНЪ. Коли такъ, то добре. *(скидае перуку, вусы и здôймае чорну хустку зъ ока)* Маешь тутъ его у твоихъ нôгъ, моя любезнѣйша Касуню.

КАСЯ. Янко?!

ІОАНЪ. Той самъ, котрого ты собѣ вчера зловила и днесь зъ пôдъ подушки вытягнула, а котрый тобѣ въ признаку своеи любови принѣсъ вотъ сей букетъ. *(показуе)*.

КОНИЦКА. Такъ то не отъ доктора?

ІОАНЪ. Ôтъ Яся дôстати мае Кася.

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ!

КОНИЦКІЙ *(въ ст.)* То есть на прикладъ нова комедія.

КАСЯ. Нехай и такъ буде. Зловила я собѣ вправдѣ не доктора, а хоть его льокая.

ІОАНЪ. Котрый на случай може зôстати такожъ докторомъ.

Сцена 11.

Тіи и Листоношъ.

КОНИЦКІЙ. А то що на прикладъ?

ЛИСТОНОШЬ. Листы. (*отдае и отходитъ*)

КОНИЦКІЙ. Ажь два? такъ читаймо. (*розрываe одинъ и читае*).

„Pozwalam sobie donieść, że nie mogę zadość uczynić zamiarom Wielmożnego Państwa, t. j. że nie mogę się ożenić z panną Antosią, albowiem jestem w sprawie małżeństwa związany słowem honoru doktora z panną Malwiną i ona tylko może być moją żoną.

Dr. Szuwalski.

АНТОСЯ. Ахъ !... (*слабѣе*)

КОНИЦКА. Вотъ тобѣ разъ !... Що тобѣ, Тосю ? Ты такъ поблѣдла...

АНТОСЯ. (*болѣзно*) Слабо менѣ...

КОНИЦКА. Ходи до мого покою и май ту науку, що если ся хоче выйти за мужь, то треба перше розболѣтись, а знайде ся докторъ и мужь, якъ та Мальвина тое учинила. То совершенно новый способъ, выходити за мужь. Бо то я всегда говорила, що тая слабость то удана и есть лишь сѣткою на уловленье мужа. Ходижь, положися до ложка, а я тобѣ закличу иншого доктора и будешь мати якъ въ самъ разъ мужа. (*отходитъ до свого покою съ Антосею*).

Сцена 12. и послѣдна.

Коницкій, Іоанъ и Кася.

КОНИЦКІЙ. Вотъ на прикладъ и комедія, а кто на томъ терпѣти мусить, то вседа я и я. Га, що робити !... Але есть тутъ еще одинъ листъ. (*отвирае и читае*)

„Тарнополь дня 20. падолиста...

Высоко-почтенная Панѣ Коницка !

Маю честь донести Вамъ милу вѣстку, що стрый вашъ, п. Дудовскій, въ моимъ присутствію и на моихъ рукахъ упокоилъ ся. Якъ мило може Вамъ о томъ

знати, такъ зъ другои стороны буде немило, если донесу Вамъ такожь при сей способности, що покойникъ въ тестаментѣ не згадуе о Вашôй особѣ, але выясняе, що не мае ніякихъ сродникôвъ, а маетокъ записалъ добровольно на монастырь Єзуитôвъ. Если чуетесь быти покривджений и докажете блиске сродство съ покôйникомъ, извольте справу тую въ мой руки передати. *Съ почтеніемъ*

Д-ръ Шумайло, адвокатъ."

А, то буде нова комедія и то на прикладъ може така, що моя т. е. моеи жены дочка готова еще збстати старою панною. Ей мущины, умилосердѣтъ ся вжо разъ и не давайте на прикладъ сплѣснѣти моей дочцѣ, а я васъ за то потрактую добрымъ виномъ у Сильбербуша або у Рожаньского, а сей листь пôдру, щобысьте разомъ съ моею женою на прикладъ ничь о немъ не знали и зводили ся такъ якъ я. (*отходитъ до покою и дре листъ.*)

ІОАНЪ. Хата на леду. Я-жь еи и не потребую, бо знаю, що она не способна, и трудно бы въ ней мешкати и нове ремѣсло провадити.

КАСЯ. На котре якъ на початокъ даю тобѣ 100 коронъ, котрй я собѣ на службѣ призбирала.

ІОАНЪ. Ахъ! моя любезнѣйша! теперь знаю, чого ся ты такъ дрочила и до горы нôсъ задерала.

КАСЯ. Стало ся, я твоя на вѣки!

ІОАНЪ. А я твôй до смерти! (*обнимаютъ ся*).

КОНЕЦЪ.

Печатня М. Бѣлоуса въ Коломыѣ.

Библіотека театральна.

1.	Мужики аристократы . .	20 кр
2	„ „ съ ролями	1 зр 20 „
3	Сатана въ бочцѣ . . .	10 „
4	„ „ „ съ ролями .	50 „
5	Капраль Тимко . .	15 „
6	Знѣмченый Юрко . .	10 „
7	Ицко Сватъ	5 „
8	Кто виненъ . . .	10 „
9	Флейтеръ Войтовичъ . .	5 „
10	Москаль Чарôвникъ . .	10 „
11	Тарасъ Шевченко . .	10 „
12	Гей на Ивана, Гей на Купала	10 „
13.	Село Тындырôвка . .	15 „
14	Святый Николай на Руси .	10 „
15.	Панъ Писаръ, штука въ 3. актахъ	20 „
16	На св Андрея, комедія въ 2. актахъ	20 „

Высылаетъ тôлько за попереднымъ надосланіемъ належитости

Печатня М. Бѣлоуса въ Коломыѣ.